Št. 36. Maribor, dne 27. avgusta 1914. Tečaj XLVIII.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Na kopnem in na morju.

Kar se tiče avstro-ogrskih čet, lahko rečemo, da so imele dosedaj, razun zmagovite bitke med Šabacem in Valjevim, s sovražnikom le manjše ali večje praske. To velja za bojišče proti Srbom kakor tudi za bojišča proti Črnogorcem, Rusom in na morju. Na jugu proti Srbom in Črnogorcem po izjavi uradnih poročil za bližnji čas sploh ni pričakovati odločilnega nastopa. Vsa pozornost se obrača na avstrijsko-rusko bojišče. Tam se razpostavljajo sedaj naše in ruske čete. Kje in kako, to je seveda tajno. Zato pa nam tudi ni mogoče nič gotovega povedati, kedaj približno je pričakovati prvega večjega spopada med nami in Rusi.

Nemci imajo na zapadnem bojišču proti Belgijcem in Francozom velike uspehe. Zakaj so tam trčile vojne čete tako hitro druga ob drugo? Vsaka država skrbi, da je bojišče na tujih tleh, ne na domačih. Zato so Francozi in Nemci hiteli s svojimi armadami proti skupni meji, da zanesejo grozovitosti vojske na druga tla. Nemci so imeli srečo. Francozi so se morali umikati. Vojska se odigrava že na belgijskih in francoskih tleh. Ako bo šlo tako naprej, bodo Nemci kmalu Francozom narekovali v Parizu — mirovne pogoje. Belgija pa bo bržkone izginila iz zemljevida, postala bo nemška pokrajina.

Ker so morali Nemci pretežno večino svojih čet vreči proti Belgijcem in Francozom, zato tudi na vzhodni meji proti Rusom ne nastopajo z napadi, ampak se branijo. A to se dogaja z junaštvom in velikimi uspehi. Ob južni meji so že prodrli Nemci v rusko zemljo, na severni meji pa so Rusi na nemških tleh in nemške čete se trudijo, da jih kmalu poženejo čez mejo.

Na morju smo doživeli sicer posamezne dogodljaje, kakor krasno zadržanje avstrijske „Zente“, drzne pohode nemških križark „Goeben“ in „Breslau“, a do prave morske bitke še ni nikjer prišlo, niti v Sredozemskem morju med nami in Angleži ter Francozi, niti na severu med Nemci in Angleži.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Zmaga pri Višegrad—Rudo

Sarajevo, dne 23. avgusta.

(Uradno.) Semkaj došli ranjenci poročajo, da so se boji pri Višegrad—Rudo (o katerih smo že v ponedeljkovi „Straži“ kratko poročali), vršili z vso srditostjo in trdovratnostjo. Boji so se končali za avstrijske čete naravnost zmagoslavno. Naši oddelki so se borili junaško in z brezprimerno hrabrostjo. V nekem jarku se je našlo po končani bitki 500 mrtvih Srbov. Že iz tega se sklepa, da so bile izgube na srbski strani izredno velike. Da je tudi na naši strani mnogo mrtvih in ranjenih, pa je pripisovati dejstvu, da so se naši vojaki vrgli v najhujšem ognju na sovražnika ter so predrzno, ne meneč se za ploho smrtonosnih krogel, prodirali nevzdržno proti sovražnim vrstam. Častniki, ki so poveljevali tem četam, zatrjujejo, da naše vojake, ko so imeli Srbe pred seboj, niso mogli zadržati in da jim je naskok (juriš) z golim bajonetom bil najljubši način bojevanja.

Podrobnosti o osvojitvi Šabaca.

Graški „Tagespošti“ poroča dopisnik iz Budimpešte: Eden izmed vojakov, ki je bil ranjen pri zavzetju Šabaca in ki so ga prepeljali semkaj, pripoveduje: Taborili smo 10 dni na obrežju Save pri Klenaku. Semtertja se je slišal kak strel predstraž. V torek, dne 11. avgusta ponoči ob 11, uri začeli so naši pijonirji z delom. Med neprestanim ognjem naše artilerije smo v 200 čolnih prekoračili Savo. Srbi so nas že več dni prej obstreljevali s šrapneli, a nam niso povzročili nobene škode. Jaz sem bil 1 km za Šabacem in sem čakal na prevoz. Prav dobro sem videl, kako so naši streli zapalili carinsko poslopje. Pod peklenskim ognjem naše artilerije so se morali Srbi jadrno umakniti iz Šabaca. Ko smo vkorakali v mesto, nismo videli nobenega človeka. Razvili smo naše zastave. Na trdnjavi je vihrala bela zastava. Po dveurnem boju je bil Šabac v naših rokah.

V mestu smo našli mnogo vina, čokolade in živil. V sredo dopoldne smo med zvoki Rakoczyjeve koračnice odkorakali iz Šabaca. Prehodili smo kakih 10 km v smeri proti Belgradu, ko nas je napadla ena srbska divizija. Po polurnem boju smo tudi to pognali v beg. Ta napad je bil mogoč samo vsled izdaje, ker smo obdali Šabac takoj po zavzetju z bodečimi žicami in Srbi so nas mogli napasti samo tam, kjer smo pustili odprtino. Tega boja se je udeležilo tudi prebivalstvo. Nekega ogrskega vojaka je napadel neki Srb tako nepričakovano, da ni mogel rabiti puške. Moža sta se sprijela, Srb je padel in ogrski vojak mu je pregriznil grlo. Vstaški četniki tvorijo predstraže srbski armadi. Poslužujejo se večinoma bomb.

Neki drugi vojak pripoveduje: V torek po noči so najprej prekoračili reko pijonirji, njim je sledila pehota pod zaščito artilerije. V jutranjih urah je bil Šabac osvojen. Vojaki so povsod razvili ogrske zastave. Kakih 12 ur kasneje nas je napadla cela srbska divizija. Po kratkem ognju se je začel bajonetni boj. Na naši strani je bilo več ranjencev, Srbi pa so imeli veliko večje izgube. V noči od srede na četrtek je vznemirjal naše predstraže neki dečak. Prijeli smo ga in obesili. Otroci, starci in ženske streljajo na naše čete. Pri napadu srbske divizije je naša artilerija razrušila več hiš v Šabacu.

In zopet drugi vojak pripoveduje:

V sredo rano zjutraj, dne 12. t. m., je dobil naš polk ukaz, naj prekorači Savo. Po oddelkih smo stopili v čolne. Sredi reke je jela padati na nas toča krogel. Srbi so tako slabo streljali, da sta bila na naši strani samo dva vojaka lahko ranjena. Na srbskem obrežju smo jeli že streljati, na kar smo Srbe z bajoneti vrgli iz njihovih postojank. V tem boju mož proti možu sem bil tudi jaz ranjen. Ko je ves naš polk prekoračil reko in zavzel višine, so pijonirji napravili most. Nato je prešel reko še drugi polk, za njim tretji, nazadnje pa artilerija in konjenica. Na kraju, kjer so mi povezali rano, sem slišal, da je bil Šabac zavzet. Naše vojaštvo tam doli je prav dobre volje. Kar nas je ranjenih, kar koprnimo po novih bojih in komaj čakamo na trenotek, ko se bomo lahko vrnili v bojno vrsto.

Bošnjaki v boju za Šabac.

Budimpešta, dne 24. avgusta.

Poveljnik nekega bosanskega bataljona, ki je bil v boju pri Šabacu hudo ranjen, pripoveduje: „Naši vojaki so se borili proti Srbom z neverjetnim junaštvom. Bošnjaki so se zelo srdito borili, šli so v boj s smelostjo in se niso ozirali na nobene opomine. Pri Šabacu si je priborila naša armada odločilno zmago. Boj je bil silno vroč. Boriti smo se morali zoper veliko srbsko premoč. Srbija je poslala v severni srbski kot posebno veliko število vojaštva. Bosanski Hrvatje so v bojih za Šabac pokazali, da so res pravi junaki.“

Kako smo zavzeli Loznico.

O zavzetju Loznice je dobil „Slovenec“ sledeče poročilo: Srbsko obrežje Drine je gorato, kar posebno dobro služi Srbom. Srbske čete so imele izborne postojanke in utrdbe na višinah, od koder so z lahkoto streljale na nas. Naše poljske in težke havbice so se postavile na avstrijsko stran Drine, artilerija in pehota pa je bila pripravljena za prehod čez Drino. V noči 12. avgusta okoli polnoči je pričela naša artilerija streljati na srbske utrdbe, pijonirji so pa pričeli delati most čez Drino. Artilerija je izborno ščitila pijonirje, tako, da je bilo pri gradnji mostu naših samo 14 ranjenih, 2 pa mrtva. Srbski topovi so streljali na nas, pa se je takoj videlo, da so že izrabljeni in da nimajo prvovrstnega streliva. Neštevilno šrapnel ni razpočilo; kaj to pomeni, razume lahko le tisti, ki ve, da ima vsaka šrapnela 480 krogel. Naši topovi so novi, strelivo prvovrstno in tako je bilo mogoče, da je prehod čez Drino in zavzetje Loznice trajalo samo 7 ur.

Strašne srbske surovosti.

Slovenski ranjenec, poročnik Pavel Cvenkel v Ljubljani, pripoveduje: Pred vsem smo imeli krvav posel s srbskimi komitaši; to so prave divje, nečloveške druhali, pred katerih krutostjo bi se celo Hunci zgražali. Komitaši so civilno oblečeni, oboroženi s starimi ruskimi puškami, ki streljajo svinčene krogle, nekoliko debelejše kot palec; nekako take so, kakoršne so izstreljavale naše stare Werndlnove puške. Pojavijo se na kakem mestu v malem ali večjem številu, da na ta način vznemirjajo in ustavljajo napredovanje naše vojske. Na odprtem vojnem polju si ne upajo stopiti pred svojega sovražnika, marveč se umikajo pred našo vojsko v visoke gore, kjer imajo zgrajene že od smrti našega prestolonaslednika in rajne vojvodinje Hohenberg dobro utrjene utrdbe, ki so napravljene celo iz betona. Skriti so tako, da gledajo le puške iz utrdb. Sovražnika in njegovih postojank ni mogoče drugače prepoditi, kakor z junaškim jurišem. Boj ž njimi otežuje gosto grmovje in edina poljska rastlina, koruza.

Komitašem pomaga vse: staro in mlado, žene in otroci. V obraz so nam prijazni, njih hinavščina in zahrbtnost gresta celo tako daleč, da kličejo „Živio!“ našemu cesarju, zahrbtno pa škrtajo z zobmi, nas koljejo in mečejo bombe. Tiste ročne bombe, ki so podobne našim električnim žarnicam, mečejo po največ ženske in komitaši. Z eno besedo: Srb je neodkritosrčen, zahrbten; njegova nekdanja hrabrost se pač pokaže najbolj v krutosti, ki jo kažejo na naših vojakih. Nekemu praporščaku Jelačičevega 79. pešpolka, so Srbi prerezali trebuh, pustili v trebuhu zasajen bajonet, iztaknili mu oči in položili mu v očesni votlini malo kamenje. Nekemu drugemu našemu vojaku-artileristu so iztaknili oči, odrezali mu nos in jezik ter ga tako onečastili, kakor to ni čuti in čitati o divjakih. S sovražnikom je tak boj, če je v premoči, težak, a naši junaki se ga nič ne strašijo. Če pa sovražnik vidi, da so sile enake, pa beži, kar more in gleda samo, da reši topove in strojne puške; pusti pa ležati cele zaboje municije.

„Jugoslovan. korešpondenca“ poroča iz Zemuna, da so Srbi v bojih za Šabac in Valjevo streljali tudi na zdravnike Rudečega križa, ko so obvezovali ranjence. Na skupine bolniških strežnikov in ranjencev je civilno prebivalstvo streljalo iz zasede, zlasti ženske. Srbski vojaki so se delali težko ranjene, ko se je pa usmiljeni zdravnik sklonil nad nje, so ga napadli. Tako je storil tudi neki srbski nevojak v Šabacu, ko so ga našli navidezno težko ranjenega na tleh. Ko je pa prišel k njemu neki avstrijski zdravnik, ga je Srb z nožem zabodel v roko. Srba so na mestu ustrelili. Drugod so srbske ženske in otroci plenili mrtve vojake; toda tudi srbski vojaki so svojim lastnim padlim tovarišem pobrali vse vrednosti in ob-

Najnovejša poročila se nahajajo pred inserati.

leko. Nekaj takih roparjev so zasačili in jih takoj ustrelili. Naši vojaki morajo biti pri prenočevanju v srbskih hišah zelo previdni, ker jih hišni gospodarji po noči mnogokrat iz zasede napadejo. Neko žensko so zasačili, ko je hotela zažgati hišo, v kateri so spali naši vojaki, in jo ustrelili. Srbi se tudi poslužujejo zvijače, da dvignejo bele zastave, ko pa se naši približajo, pa začno streljati.

Iz Zagreba poročajo:

Vsi ranjenci poročajo o nečlovečnosti srbskega prebivalstva, ki prosi najpreje za milost, potem pa napade naše čete iz zasede. Naše čete zato srbskemu prebivalstvu nič več ne verjamejo ter nastopajo z največjo strogostjo proti krivcem. Pa ne samo civilno prebivalstvo, marveč tudi srbsko vojaštvo vrši največje grozovitosti. Srbi ne spoštujejo Rudečega križa, v njih vrstah se bojujejo tudi četaši, kar je sklepati iz tega, da je bilo nekaj naših vojakov ranjenih od svinčenk, ki so bile izstreljene iz starih pušk, kakoršne uporabljajo navadno četaši.

Drugo poročilo iz Zagreba pravi:

Srbi se branijo brezupno in uporno, vsi brez razlike, ne samo moški, temveč tudi ženske. Streljali so na naše vojake tudi moški in ženski otroci ter tudi neka 70letna starka. Zato tudi naši vojaki niso nikomur prizanašali, braneč svoje življenje.

Iz Budimpešte poročajo ranjenci o bojih okoli Šabaca:

Izgube so bile na obeh straneh, a Srbov je padlo več kakor naših. Mnogi srbski četaši so popadali na tla, kakor da bi bili padli in bili mrtvi, a ko so jih naši pustili, so se vzravnali in streljali na nje. Tudi srbski civilisti so oboroženi. 10- do 20letni dečki so tudi streljali. Neki 70letni starec, ki je bil vjet, je izjavil, da je brez orožja, a odprl je okno in ustrelil nekega našega častnika v nogo. Ko nas je napadla srbska divizija, je pričela streljati naša artilerija, ki je porušila v Šabacu veliko hiš.

O postopanju srbskih četašev se še poroča: O priliki zavzetja Šabaca smo zapazili nekega srbskega popa, ki je stal s križem v roki pred mnogobrojno deco. Čeprav naši vojaki niti mislili niso na kake sovražnosti proti tej deci, je pričel pop kričati: Čuvajte deco! Nekateri vojaki so se začudili postopanju popa in se ustavili. Ta hip je pa izvlekel pop bombo in jo vrgel med naše vojake. Dokazalo se je, da je bil to nek srbski četaš, preoblečen v popa. Ustrelili so ga na mestu. Četaši so od vseh strani streljali na nas. Neki ranjeni poročnik pripoveduje: Značilno je, da Srbi ne prizanašajo tudi Rudečemu križu. Dokazano je, da so ranili Srbi več polkovnih zdravnikov. Neki ranjeni četaš je šel v svoji krutosti tako daleč, da je streljal na nekega zdravnika v hipu, ko se je ta sklonil k njemu, hoteč ga obvezati. Zdravnik je pravočasno potegnil revolver in četaša ustrelil.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Trije bataljoni proti šestim polkom.

Dunaj, dne 24. avgusta.

(Uradno.) Ranjenci iz vseh avstrijskih narodov pripovedujejo o junaških činih, ki se vršijo na bojiščih. Z veseljem naglašajo ranjenci, da ko ozdravijo, pojdejo zopet na bojišče. Nek ranjenec je pripovedoval, da so v nekem boju na Rusko-Poljskem stali 3 avstrijski bataljoni nasproti 6. ruskim regimentom in 2 regimentoma artilerije. Dasiravno v veliki manjšini, vendar so naši vzdržali od 11. ure dopoldne do 6. ure zvečer vkljub hudemu ognju v svojih postojankah. Sovražnik je bil v zavarovanih postojankah, od koder je sipal smrtonosni ogenj proti našim vrstam. Naše čete pa se ognja niso ustrašile in so končno sovražnika, ki je bil mnogo številnejši, po hudem boju pregnale iz njegovih utrjenih postojank. Rusi so imeli v tem boju zelo velike izgube. Ko so dobile naše čete ojačenja, so zasledovale sovražnika in ga zopet zapodile v beg.

Rusi napadli avstrijske ranjence.

Vojni poročevalec graške „Tagespošte“ poroča z dne 24. avgusta z bojnega polja: Pri Kamionka-Strumilova ob gališki meji blizu Lvova je okrog 4000 mož broječa kozaška divizija napadla avstrijsko četo, ki je spremljala večje število ranjencev. Maloštevilni oddelek, ki je štel samo 100 mož trena in 70 mož črnovojnikov je pod poveljstvom stotnika Gebauerja zadrževal sovražnika celih 6 ur. Boj je bil izredno krvav. Na avstrijski strani je bilo mrtvih 26 mož, ranjenih pa 28, ki so se udeležili boja. Izgube sovražnika so bile še mnogo večje. Rusi so izgubili nič manj kot 8 častnikov. Opoldne se je navalil zoper naše še drug ruski kavalerijski polk; naša četa se je nahajala v mučnem položaju. A tudi naši so dobili znatno ojačenje. Dasiravno v veliki manjšini zoper ruske kozake, so Avstrijci napadli Ruse in junaštvu naših vrlih mož se je posrečilo, da je bil sovražnik tepen in je moral bežati. Pri Turynki so naše maloštevilne čete zopet odbile sovražno brigado. Ruski brigadni poveljnik je padel v boju. Ruski general Wanowsky je bil hudo ranjen in vjet. Prepeljali so ga v Lvov, kjer pa je kmalu po operaciji umrl.

Kozake so potegnili.

Krakov, dne 21. avgusta.

Poročali smo že o bojih pri Novosielici ob gališki meji, kjer so naše čete pretekli teden v večdnevnih bojih premagale Ruse. Poročevalec nekega poljskega lista poroča, kako so naši vojaki potegnili ruske kozake. Na neki planoti, kjer je stala kopa sena, so po noči napravili naši možje iz sena ter so jih po vrsti postavili na planoto. Vsakemu so dali na glavo vojaško čepico. Napravili so več stotin takih „vojakov“. Ob jutranji zori so se vojaki poskrili v bližnji gozd. Ko so kozaki opazili „sovražno četo“ na planoti, so začeli z vso silo streljati proti njej in prodirati. Ko so prišli kozaki že precej blizu, so se naše čete navalile na kozake ter so jih do polovice pobile. Mnogo kozakov je bilo vjetih, le malo število se jih je z begom rešilo.

12 Avstrijcev zapodi cel kozaški eskadron v beg.

Poljski list „Dzienik Cieszinski“ poroča iz vzhodne Galicije: Patrulja avstrijskih ulancev, ki je štela samo 12 mož in 1 častnika, je zapodila cel eskadron ruskih kozakov v beg. Ko je bil boj končan, se je še-le videlo, da se je mala avstrijska četica branila proti veliki premoči. Rusi so izgubili 6 mož in 5 konj.

Ruski častnik skrit na drevesu.

Lvov, dne 24. avgusta.

Ob bukovinski meji so trčili avstrijski huzarji na neko močnejšo rusko četo. Poveljnik ruskega oddelka je bil skrit na nekem nizkem, košatem drevesu, od koder je dajal povelja. Huzarji so naskočili sovražno postojanko in so pognali Ruse v beg. Sovražni poveljnik pa ni mogel več splezati z drevesa. Nek visok huzarski ritmojster je v hipu, ko je hotel streljati na ritmojstra, skritemu Rusu s sabljo presekal prsa, da se je zvrnil z drevesa.

Bojni plen.

Lvov, dne 23. avgusta.

(Uradno.) Ob 5. uri popoldne so pripeljali večje število ruskih vjetnikov, med njimi je bilo 20 častnikov in 300 kozakov. Z njimi vred so pripeljali 6 ruskih strojnih pušk, 6 poljskih kuhinj, mnogo vozov, sedel, pušk, orodja itd. Vsa ta zmagoslavna znamenja so naši zaplenili v boju pri Turynki. Vjeta ruska generala Wanowsky in Ivanov sta vsled težkih ran umrla.

Polkovnik pl. Holzhausen ni bil iz zasede ustreljen.

Dunaj, dne 24. avgusta.

(Uradno.) Prvotno se je poročalo, da je bil polkovnik dunajskega polka „dajčmajstrov“ iz zasede ustreljen. Uradno se sedaj poroča, da je polkovnik Holzhausen padel v boju zoper sovražnika. Ko sta 2 bataljona njegovega polka prekoračila mejo, ju je napadla sovražna infanterija. Polkovnik je stopil v prve vrste, da bi vodil svoje vojake v boj. Ko je izdal polkovnik svoje povelje, ga je zadela krogla v prsa ter je padel mrtev na tla. „Dajčmajstrom“ se je potem posrečilo, pognati sovražnika v beg. Zmagujoči polk je maščeval smrt svojega polkovnika s tem, da je zaplenil mnogo pušk in več topov. Na srbski strani je bilo mnogo mrtvih in ranjenih.

Na morju.

Naša pogumna „Zenta“.

Pogum naše križarke „Zente“ nasproti francoski premoči je vzbudil vsepovsod največje navdušenje in občudovanje. S svojim vrlim nastopom si je priborila „Zenta“ vsa avstrijska srca. Avstrijci smo itak zaljubljeni v svojo mornarico, že od kar čitamo in slišimo o njenih junaštvih iz Tegetthoffovih časov, toda „Zenta“ bo le povečala ljubezen do naše izborne mornarice. Skraja smo izvedeli za usodo „Zente“ le iz izvenavstrijskih časnikov, sedaj dobimo tudi uradna poročila.

Moštvo „Zente“ v Črni gori.

(Uradno.) Iz Cetinja se nam poroča, da se je avstrijska ladja „Zenta“ v boju s francoskim brodovjem potopila, a da se je rešilo na črnogorska tla 14 častnikov in 170 mož, med njimi 50 ranjencev. Imena onih, ki so se rešili, se bodo kmalu objavila. Vsa poročila izvenavstrijskih listov o drugih izgubah v naši mornarici, ki bi nas zadele v Jadranskem morju, so popolnoma neresnična.

Proti 50krat močnejšemu nasprotniku.

(Uradno.) K zgorajšnjemu poročilu se še pristavlja: Polna Tegetthoffovega duha, si je drznila ta orehova lupina spustiti na odprtem morju v boj s 50-krat močnejšim sovražnikom (francoskih ladij je bilo 12—16). Čeprav si je bila svesta, da je njena usoda na dnu morja, vendar je šla v boj, da se naredi sovražniku kolikor mogoče veliko škode. To se je mali križarki in njeni hrabri posadki tudi očividno posrečilo. Francoske ladje zadobile so škodo, ki se ne da niti približno ugotoviti.

Pozdrav „Zenti“.

Pulski list „Polaer Tagblatt“ poje v vznešenih besedah junaški „Zenti“ zmagospeve avstrijskih mornarjev:

Vrla „Zenta“! Visoko je vihrala tvoja zastava, ko te je zadel sovražni udarec. Česar ni rešil sovražnik sam, stoji še sedaj v morskih globočinah okoli rudeče-belo-rudeče zastave na straži, za sedanje in prihodnje čase. Dala si vzgled neprimernemu junaštvu, ki navdaja avstro-ogrsko mornarico. Njena zgodovina bo pripovedovala o tebi, o tvojem poveljniku, častništvu in moštvu in te imela v visokih číslih. Nisi se vzgledovala na slabotnem udajanju admiralov in poveljnikov na Daljnem Vzhodu, ki so sedaj naši sovražniki, ampak preveval te je staroavstrijski duh, ki služi svojemu cesarju in kralju — do smrti. Slava ti, „Zenta“, slava tvojim junakom! Maščevati se moramo za-te in maščevali se bomo, to ti obetamo vsi, mladi in stari, ki služimo pod rdečo-belo-rdečo zastavo.

* * *

Pomorski spopadi v Severnem morju.

Rim, dne 19. avgusta.

Uradno se poroča iz Londona, da so se v Sev. morju spopadle nemške in angleške patruljne ladje, ne da bi kdo imel kake izgube.

To poročilo je zelo suhoparno. Ne pove nam ne dneva, kedaj so se vršili spopadi, ne imen, katere ladje so se spopadov udeležile. Tudi, da bi si medsebojno res ne bile naredile nobene škode, je malo verjetno, kajti sicer se pravzaprav ne more govoriti o spopadu.

Turško brodovje v Črnem morju.

Turška vlada namerava svoje brodovje, med katero sta uvrščeni nemški križarki „Goeben“ (sedaj Yavaz Sultan) in „Breslau“ (sedaj Midilli), poslati v Črno morje, da tamkaj križari. Ruska vlada je nato naznanila, da bo streljala na vsako ladjo, ki se ne bo pokorila navodilom ruskega brodovja v Črnem morju. Pogovor med obema vladama ni zelo prijazen.

Dve ruski vojni ladji ponesrečili.

Potniki, ki prihajajo iz Rusije, pripovedujejo, da sta ruski križarki „Petropawlowsk“ in „Rjurik“ zadeli pri Revalu (ob vhodu v Finski zaliv) na morske mine. „Rjurik“ se je takoj potopila, „Petropavlovsk“ pa je dobila veliko luknjo in je le s sprednjim delom pod vodo.

„Zeppelin“ preiskuje angleško obal.

Po noči od 19. na 20. avgusta so zagledali Angleži ob izlivu reke Themse v Severno morje nemški zrakoplov „Zeppelin“. Drugo jutro je nastalo vsled tega v Londonu splošno razburjenje. Zrakoplov je plaval v izredni visočini, da ga krogle iz dveh topov niso mogle doseči. Potem se je „Zeppelin“ spustil nižje in je s svojimi metalci luči preiskal obal. Vsled tega so Angleži alarmirali celo kasarno. Naenkrat se je vsipal sovražni ogenj proti nemški zračni ladji, ki pa se ni menila za take ljubeznjive pozdrave iz nižav. Mirno je šla svojo pot, na gotovem mestu vrgla 3 bombe, potem pa izginila zopet visoko v zraku. Predno je odplula, si je ogledala še natančno angleško brodovje. O nadalini usodi „Zeppelina“ ni poročil.

Nevtraliteta.

Nevtralna ali nepristranska je ona država, ki ne pomaga nobeni vojskujoči se državi v nobenem oziru. Pravzaprav bi bila torej mogoča le popolna nepristranost ali nevtraliteta. Ali temu ni tako. Poznamo več načinov nevtralitete, in sicer: blagonotno, prostovolno in oboroženo, dalje delno in celotno. Blagohotna hoče pomagati eni vojskujoči se državi in je torej v nasprotju z bistvom nevtralitete. Nevtraliteta more biti tudi neprostovoljna, vsled državnih dogovorov, v tem slučaju govorimo o nevtralizaciji katere države. Tako je nevtralizirana Švica (po pariškem dogovoru iz l. 1815.), Belgija (po londonski pogodbi iz l. 1831), Luxemburg (po londonski pogodbi iz leta 1867), država Kongo (po berolinskih dogovorih iz l. 1885), Jonski otoki (po dogovoru iz l. 1863), dalje okraja Chablais in Fancigruy na Savojskem (po dunajskem dogovoru) in Sueški prekop (po carigrajskem dogovoru iz l. 1888). — Oboroženo nevtralnost pa imenuje ono, kadar hoče varovati katera država svojo nevtralitetu tudi z orožjem in se v ta namen tudi oboroži.

Natančno še niso določene dolžnosti in pravice nevtralnih držav. V splošnem pa veljajo te določbe:

Dolžnosti nevtralnih držav: 1. Nevtralna ne sme podpirati nobene države in kar dovoli eni, mora tudi drugi. 2. Nevtralna država ne sme dovoliti nobenega prehoda čet vojskujočih se držav. Vojne ladje smejo ostati v nevtralnem vodovju le 24 ur in smejo tekom tega časa popraviti svoje poškodbe kot tudi nabaviti provijant. Prepovedano pa je, da bi se preskrbele z orožjem ali vojnim materijalom. Sovražne čete, ki pridejo v nevtralno državo, se mora razoro-

žiti. Čete prehranjuje nevtralna država, stroški se ji po miru povrnejo. Prepovedano je tudi nabiranje vojakov za katerokoli vojskujočih se držav. 3. Nevtralna država ne sme podpirati nobene vojskujoče se države z denarjem ali pa s kontrebando. 4. Izrazi prijateljstva od strani prebivalstva nevtralne države so dovoljeni. 5. Nevtralna država se mora podvreči pravilno izpeljani preiskavi, ali je res nevtralna, in blokadi (obleganju morske obali). 6. V nevtralnem vodovju je zaseganje trgovskih ladij vojskujočih se držav nedovoljeno.

Pravice nevtralnih držav: 1. Če vrši nevtralna država svoje dolžnosti, potem sme zahtevati, da čete vojskujočih se držav ne grede čez njeno ozemlje, da ne nabira nihče vojakov v njeni deželi in da ne zapleni nihče nobenega blaga nevtralne države. 2. Motenje trgovine in prometa nevtralne države je pomožnosti zabraniti. 3. Nevtralna država in zasebna lastnina je nedotakljiva. Trgovske in vojne ladje, ki jih spremljajo vojne ladje nevtralnih držav, niso podvržene preiskavi. Nevtralna zastava krije tudi blago vojskujočih se držav, izvzemši vojno kontrebando. Na sovražnih ladjah se ne sme zapleniti blago nevtralnih držav.

Posojilnice in vojska.

Vlagatelji posojilnic na Spodnjem Štajerskem so se od početka vojske do sedaj prav izvrstno držali, niso dvigali po nepotrebnem vlog in so začeli zadnji teden že zopet vlagati odvišen denar v posojilnice. Gotovo ima veliko zaslugo pri tem, da ljudstvo mirno presoja položaj in ne verjame raznim govoricam, naša izobraževalna organizacija, katera je povzdignila izobrazbo našega ljudstva. Z ozirom na moratorij je potrebno, dati ljudstvu sledeča navodila:

1. Ljudje naj brez strahu ves odvišen denar, katerega neobhodno ne rabijo, vložijo v posojilnice. Kmečke posojilnice so po svoji organizaciji vedno v stanu, ljudem izplačevati vloge po malih zneskih, kakor bodo iste rabili. Potrebno je vzlasti, da ljudje nalagajo denar, katerega bodo v kratkem dobili za konje, v posojilnice, ker bo treba po končani vojski nakupiti konje, oziroma drugo vprežno živino, in je najboljše, da imajo ljudje denar za ta namen že pripravljen. Tudi denar, katerega dobi kmečko ljudstvo za prodane pridelke, se naj naloži v posojilnicah, ker ga doma ni mogoče tako dobro shraniti kakor v posojilnicah, obstoji pa še obenem nevarnost, da se denar, ako leži doma, brez potrebe porabi. Denar, ki leži doma, ne donaša nobenih obresti, dočim se denar v posojilnicah obrestuje.

2. Za vsa posojila, katera so intabulirana, je treba plačati obresti. Priporoča pa se vsem dolžnikom, da plačujejo redno obresti tudi od onih posojil, ki so proti poroštvu, ker je letos nekod še precej dobro leto in se ne ve, kako bo prihodnje in bi znalo biti za vsakega posestnika usodepolno, ako delj časa ne plača obresti.

3. Varčujte splošno z denarjem. Ne kupujte ničesar, kar ni neobhodno potrebno. Opustite vsako kupčijo s posestvi, živino itd., temveč pomislite, da bo po vojski denar zelo potreben in da mora človek misliti na bodočnost. Ne najemajte sedaj nobenih posojil!

4. V družinah, katere dobivajo podporo, ker so možje ali sinovi, ki so skrbeli za vsakdanji kruh, poklicani k vojakom, vlada veselje radi podeljenih podpor. Tudi tem družinam se svetuje, da s podeljenim denarjem varčno ravnajo, da opuste vsako zapravljanje, da naj skušajo zadostiti vsem onim obveznostim, katerim je zadostil mož, oziroma sin.

V drugih deželah se promet pri posojilnicah že popolnoma po starem tiru giblje, upamo, da se bo tudi pri nas v kratkem ljudstvo povsod v isti meri posluževalo posojilnic ko v mirnih časih.

Poročila, došla v sredo 26. avg.

Poveljnik „Zente“ — Mariborčan.

Dunaj, 25. avg. „Reichspost“ poroča, da je poveljnik „Zente“ rodom Mariborčan „Zenta“ je močno poškodovala 4 francoske križarke. Z vihrajočo zastavo in z „živio“-klici na cesarja je izginila posadka z ladjo vred v valovih.

Kaj dela Italija?

800.000 mož na Benečanskem.

Rim, dne 24. avgusta.

(Uradno.) Rimski poročevalni urad „Agenzia Stefani“ objavlja: Švicarski listi so zadnje dni priobčili poročila, v katerih opozarjajo, da ima Italija na Benečanskem 800.000 mož vojaštva zbranega, ki bo kmalu odkorakalo na bojno polje. Za take govorice bi se Italiji pravzaprav ne trebalo brigati, vendar izjavlja, da so se bržkone rodile vsled tega, ker so nastali okoli utrjenih mest, odkar so vpoklicani rezervisti, majhni tabori, in sicer, ker ni dovolj vojašnic, ker se tako vojaštvo lažje izobrazuje in ker je tako iz zdravstvenih ozirov boljše. Toda ta odredba se je izpeljala po celi Italiji, a samoumevno je, da stopi tam bolj v oči, kjer je več utrjenih mest. Govorice o zbiranju vojaštva so torej neosnovane in se tudi z nepristranskim zadržanjem Italije ne strinjajo.

Na vsak način pa je torej res, da ima Italija precej vojaštva tudi v Benečiji zbranega.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Boji pri Višegradu.

Sarajevo, dne 24. avgusta.

(Uradno.) O bojih pri Višegradu ob bosansko-srbski meji (o katerih pišemo danes na 1. strani), se še poroča: Naše čete so dne 20. avgusta prijele sovražnika, ki je že v začetku vojske prodrl čez Uvac in Vardište na bosanska tla ter so ga vrgle iz njegovih utrjenih postojank daleč čez mejo v smeri proti mestu Užice. Srbi so se v svojih izbornih postojankah srdito branili. Kljub silnemu sovražnemu odporu in težavnim krajevnim razmeram, se je našim četam po hudem boju posrečilo vreči mnogo močnejšega sovražnika nazaj. Oddelki skoro vseh avstrijskih narodov so se v teh bojih enako odlikovali ter so zopet iznova pokazali svetu, da še staro avstrijsko junaštvo ni izumrlo. Domišljija Srbov, da so nepremagljivi, je bila z našim orožjem korenito ozdravljena. Ob strani Avstrijcev se je boril proti Srbom tudi nemški vojaški oddelek, ki ga je imela Nemčija do izbruha vojske kot odposlanstvo pri mednarodnem vojaškem oddelku v Skadru. Ta četa se je izkrcala v Dalmaciji in prišla preko Hercegovine v Sarajevo, od koder se je sedaj pridružila našim četam. Nemški oddelek je imel v boju pri Višegradu 3 mrtve in 23 ranjenih, med temi 2 častnika.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Proti Varšavi korakamo!

Kako prodira avstrijska armada na Rusko.

Avstrijske čete so dosedaj na dveh krajih prodrle v Rusko-Poljsko. Prva armada prodira na zahodni strani reke Visle severno od gališkega mesta Krakov in je prodrla že do rusko-poljskih mest Kielce in Radom. Pri Kielcah so naše čete zadele ob močno sovražno silo in jo zapodile v beg.

Tesno ob levi strani te naše armade prodira tudi nemška armada. Skupni cilj obeh zveznih armad je mesto Varšava, katero hočejo avstrijske in nemške čete ob enem obkrožiti od juga in severa. Pohod proti Varšavi je, kakor posnamemo iz novejših poročil, v ugodnem tiru. Kakor smo poročali že v pondeljkovi „Straži“, je naša armada (prva) zasedla važno mesto Sandomir v okrožju Radoma.

Ali se bodo Rusi zarili za utrjeni pas velikih trdnjav, ali bodo sprejeli boj na prostem polju, še do sedaj ni jasno.

Druga avstrijska armada, ki je prodrla na vzhodni strani reke Visle na Rusko-Poljsko, je močnejša kot zahodna. Ta armada tvori osrčje naših čet proti Rusom in je že pri Krasniku pobila močnega nasprotnika. Že poprej so oddelki te armade, kakor smo že poročali v „Straži“ in „Slovenskem Gospodarju“, natepli Ruse pri Sokalu, Turynki in Kamionki. Da je ravno ta avstrijska kolona imela že največ bojev z Rusi, kaže, da so ruski vojskovodje domnevali, da bo glavna avstrijska bojna sila prodirala v Rusijo v smeri iz glavnega gališkega mesta Lvov. Glavni cilj te avstrijske armade je gotovo črta Ljublin—Brest—Litowsk. Skoro gotovo se bo ta armada držala v svojem prodiranju zahodne (prve) armade, ker so na njeni desni strani, vshodno od Litowska, obširna Rokitno-močvirja, ki onemogočujejo vojna podvzetja.

Tretja avstrijska armada pa stoji ob vshodno-gališko-bukovinski meji, in je že odbila vpad Rusov v Bukovino proti Črnovicam. Pri Novosielici so naši Ruse premagali ter jih pognali v beg. Tudi ta armada bo najbrž začela te dni prodirat dalje v Rusijo. Njena smer je mesto Kiew.

Te podatke smo posneli iz graške „Tagespošte“ z dne 25. avgusta.

Bojišča ob Visli.

Dunaj, dne 25. avgusta.

(Uradno.) Z bojnega polja se poroča: Prodiranje avstrijske armade na obeh bregovih reke Visle nevzdržno napreduje.

Na zahodni strani Visle so prišle naše čete v stik z zavezno nemško armado ter so po kratkih bojih prekoračile goro Lisa. Včeraj so prodrli avstrijski oddelki do reke Kamiena med mestoma Kielce in Radom.

Na vzhodni strani Visle so naše zmagonosno prodirajoče čete dne 23. avgusta pri mestu Krasnik v smeri proti Ljublinu premagale 2 ruska vojna kora. Čez 3000 Rusov, med temi mnogo častnikov, večinoma neranjenih, je prišlo v naše roke. Naše čete so ugrabile več zastav, strojnih pušk in topov.

* * *

Kielce je glavno mesto ruskega okrožja Kielce. Mesto ima glavno postajo železnice Ivangorod—Dombrova, ki veže na jugu zahodni del trdnjavskega pasu na Rusko-Poljskem. Kielce leži v zaprtem gorskem kotu pri Lisa-gori, ki je visoka 700 metrov. Mesto šteje 20.000 prebivalcev. Iz Kielce vodi dobra cesta čez Andrejevo, katero so naše čete že zavzele, preko gališke meje v Krakov.

Radom ali Radomsk je glavno mesto okrožja enakega imena na Rusko-Poljskem. Mesto je oddaljeno od gališke meje 80 km. Radom šteje 32.000 prebivalcev. V mestu je sedež divizijskega in brigadnega poveljstva. Radom je važno zgodovinsko mesto. L. 1766 so se tukaj združili poljski vstaši proti kraljevi vojski.

Krasnik je manjše mesto, leži v rusko-poljskem okrožju Ljublin, kakih 40 km na vzhodni strani Visle ob nekem pritoku. Mesto šteje 6000 prebivalcev ter je najvažnejša postojanka ob cesti, ki vodi v Ljublin.

Ljublin leži ob reki Bistrici in je za Varšavo najlepše mesto na Rusko-Poljskem. Mesto leži kakih 60 km vzhodno od Visle na viselski železnici, ki veže posamezne ruske trdnjave Ivangorod, Varšava in Novi dvor ter teče do velike ruske trdnjave Kiew. Ljublin šteje 60.000 prebivalcev, ki so skoro izključno sami židje. V mestu je sedež poveljstva 14. ruskega armadnega kora. Od nekdanjih utrdb je ostalo le še staro zidovje, ki pa glede uspešne obrambe nima nobene vrednosti. Za časa poljskih kraljev Jageloncev je štelo mesto 40.000 prebivalcev ter je bilo važno trgovsko mesto za južno Rusijo. L. 1477 so Tatari mesto razdjali. V rusko posest je prišlo mesto l. 1831.

Boji pri Kielcah.

Krakov, dne 25. avgusta.

Poljski list „Czas“ poroča: Avstrijske čete, ki prodirajo ob zahodnem bregu reke Visle v Rusijo, so pri Kielcah trčile ob sovražno vojno silo 10.000 mož. Boj je bil silno hud, vendar so se naše čete borile tako vrlo, da so se Rusi morali umakniti. Sovražnik je imel velike izgube. Avstrijski topovi so odločili zmago. Naši topničarji so tako izborno merili, da je skoro vsak strel zadel.

Bitka pri mestu Krasnik.

Čez 3000 Rusov vjetih. -- Velik bojni plen.

Dunaj, dne 25. avgusta.

(Uradno.) Z bojnega polja prihaja sledeče poročilo: V bitki pri mestu Krasnik so naše čete, kakor se je sedaj dognalo, vjele 3000 mož. Vjeti ruski častniki, ki so se udeležili vojske z Japonsko, so izjavili soglasno, da so bili napadi naših bojnih vrst mnogo silnejši kot napadi japonske armade.

K poteku bitke pri Krasniku se še poroča: Bitka na višinah južno od Krasnika pomeni za naše čete velik uspeh. Po trdovratnem boju so naše čete pobile 2 ruska vojna kora. Enemu delu naše armade se je posrečilo, obkoliti vzhodno sovražnikovo krilo pri Bjegoraj-Frampol. Na ta način je bil poraz ruskih čet popolen.

Vjeti Rusi pripovedujejo, da vlada v ruski armadi velika nezadovoljnost; mužiki (ruski kmetje) poljubujejo avstrijskim častnikom roke.

* * *

Dunaj, dne 25. avgusta.

(Uradno.) Poleg 3000 Rusov so naši pri Krasniku dobili v roke 3 bojne zastave, 20 topov in 7 strojnih pušk z vprego vred. Bojni plen so prepeljali v Krakov.

Ruski vpad v Bukovino odbit.

Dunaj, dne 25. avgusta.

(Uradno.) Pri Novosielici je 20.000 mož broječa ruska kolona, obstoječa večinoma iz kozakov, vdrla v Bukovino. Po vročem boju so naše čete pri Novosielici Ruse premagale in jih zapodile v beg. Več sto Rusov so naši vjeli. Sovražnik je pustil na bojišču mnogo vojnega gradiva.

Nemško-rusko bojišče.

Drzen polet nemškega zrakoplova na Rusko.

Nemški vojaški zrakoplov „Schütte Lanz“ je zapustil v soboto, dne 22. t. m., nemško Šlezijo in je napravil drzni poizvedovalni polet 6000 kilometrov v notranjost Ruske Poljske. Pri tem poletu so ga Rusi trikrat obstreljevali in sicer pri Ivangorodu in dvakrat v okolici Ljublina. Južno od Ljublina je bilo oddanih na zrakoplov 25 strelov. Zadela ga ni nobena krogla iz topa. Zrakoplov se je vrnil skoraj nepoškodovan v Šlezijo. Poizvedovanja pa, ki jih je napravil med poletom, so za nemško armado neprecenljive vrednosti.

Rusi prodirajo v Nemčijo.

Že v zadnji številki „Straže“ smo poročali, da so močne ruske čete vdrle v severno-vzhodni Prusiji

ob črti Gumbinen—Angerburg na nemško ozemlje. Prišlo je do krvave bitke pri Gumbinen, v kateri so bile ruske čete poražene. V tej bitki so vjeli Nemci 8000 Rusov in zaplenili 8 topov. Neka nemška kavalerijska divizija je pa porazila 2 ruski konjeniški diviziji ter vjela 500 ruskih vojakov. Vendar je nemško armadno poveljstvo odredilo, da so se nemške čete umaknile. Rusi niso zasledovali umikajočih se nemških čet. Med tem so pa dobili Rusi od južne strani Gumbinen pri Angerburgu toliko ojačenj, da so z veliko močjo prodrli mimo Mazenskih jezer ob reki Nareva do Insterburga. (Insterburg leži ob železniški progi Königsberg—Wyrballen—Kowno—Wilna, 40 km vzhodno od Königsberga.) V okolici Insterburga se pričakuje velika bitka med Rusi in Nemci. Kedaj se bo ta bitka vršila, je danes še pač težko reči. Očividno čakajo Nemci tudi pomoči večjih čet, ker se sedaj čutijo, kakor kaže njihovo umikanje, nasproti ruski premoči nesigurne.

Nemško-francosko bojišče

Položaj na nemških bojiščih.

Berolin, dne 23. avgusta.

(Uradno.) Severno od Metza (severno-nemško bojišče v Alzaciji) je porazil včeraj nemški prestolonaslednik, ki je korakal s svojo armado ob obeh straneh Longwy (na vogalu belgijske-luksenburško-nemške meje), francosko armado, ki se mu je postavila v bran.

V Lotaringiji (južno nemško bojišče v Lotaringiji) je prodrla zmagujoča nemška armada pod poveljem bavarskega prestolonaslednika do črte Luneville-Blamont ter nadaljuje zasledovanje bežeče francoske armade.

Že od 21. avgusta zvečer obstreljuje (bojišče v Belgiji) nemška armada belgijsko trdnjavo Namur.

Prodiranje Nemcev proti Parizu.

Berolin, dne 23. avgusta.

(Uradno.) Nemške čete, katerim je poveljeval bavarski prestolonaslednik (južno nemško bojišče v Lotaringiji) in katere so že v Lotaringiji zmagovale, so prekoračile črto Luneville, Blamont in Cirey. 21. armadni zbor je danes korakal v Luneville. Nemške čete zasledujejo uspešno sovražnika. Razven veliko vjetnikov in zastav je zaplenilo nemško levo armadno krilo, ki je prodiralo čez Vogeze, 150 francoskih topov.

Armada nemškega prestolonaslednika (severno nemško bojišče v Alzaciji) je danes nadaljevala boje in zasledujejo sovražnika severno od Longwy.

Nemška armada pod poveljstvom vojvode Alberta virtenberškega, ki je korakala ob obeh straneh Newchateau, je danes popolnoma porazila francosko armado, ki je prodrla čez Semois (nemško bojišče ob francosko-luksenburški meji). Bežeče Francoze zasleduje vojvoda Albert virtenberški.

Zaplenili so veliko število topov, zastav in municije, vjeli veliko francoskih vojakov, med njimi tudi več generalov.

Zahodno od reke Maas (nemško bojišče v Belgiji) prodirajo nemške čete proti Maubeuge.

Neka angleška kavalerijska brigada, ki se jim je postavila v bran, je bila istotako poražena.

* * *

Luneville je francosko mesto s 25.000 prebivalci, 25 km od francosko-nemške meje in leži ob reki Meurte. Mesto je važno železniško križišče francoske vzhodne železnice in glavna železniška postaja proge Nancy—Straßburg. Luneville ima bogato razvito tekstilno industrijo, živahno vinsko in žitno trgovino. Luneville ni utrjeno mesto. V bližini, kakih 15 kilometrov proč, se nahaja utrdba Embermenil ob železniški progi v Saarburg. Tudi v zgodovinskem oziru je Luneville znamenito mesto. L. 1801 je bil sklenjen v Lunevillu mir med Nemčijo in Francijo. Po določilih sklenjenega miru so prišle vse belgijske pokrajine pod oblast francoske ljudovlade.

Blamont in Cirey sta francoski mesteci v Vogezah ob železniški progi Cirey—Straßburg. Blamont šteje kakih 5000 in Cirey 6000 prebivalcev.

Longwy je francosko mesto, severozapadno od Metza. Je slabo utrjeno. Šteje 9000 prebivalcev.

Maubeuge je francoska obmejna trdnjava prve vrste ob reki Sambre ob francosko-belgijski meji. Notranjo trdnjavo straži 8 zunanjih močnih in modernih predutrdb. Vrhu tega so še izpopolnili Francozi utrdbe v Maubeuge v poslednjem času. Mesto šteje kakih 20.000 prebivalcev in je glavna postaja francoske severne železnice in proge Pariz—Bruselj in Namur—Valenciennes.

* * *

S tem, da so nemške čete zmagonosno prodrle skozi Belgijo do francoske trdnjave Maubeuge, so izvršile velikansko nalogo. Uspeh pri Maubeuge zasigura nemškim četam nadaljno zmagonosno prodiranje ob črti Sambre—Maas. Splošen položaj je sedaj ta: Na francosko belgijski meji uspešno prodiranje nemške armade iz Belgije do trdnjave Maubeuge, na severo-vzhodu prodiranje do Longway, na vzhodu do Luneville, Blamont in Cirey. Skupni cilj vseh teh prodiranj od treh strani je Pariz. Načrt Francije, udreti v Lotaringijo in prehiteti Nemčijo, se je Francozom popolnoma ponesrečil. Uspešno prodiranje nemške armade proti Parizu bo združena francosko-angleška armada le zelo težko ustavila. Pariz čakajo dnevi, kakor l. 1871.

Petdnevna bitka pri Metzu.

Bitka pri Metzu je trajala od 17.—21. avgusta. V tej petdnevni bitki je trajal najljutejši boj za majhna kraja Delme in Moncheux, ki se ju lahko smatra kot glavno torišče celega velikanskega bojnega polja.

Belgijska trdnjava Namur padla.

Berolin, dne 25. avgusta.

(Uradno.) Mesto Namur in 5 mestnih utrdb je zasedla nemška armada. Štiri utrdbe se še obstreljujejo, bodo pa v kratkem padle.

* * *

Namur je glavno mesto belgijske province Namur. Mesto leži ob izlivu reke Sambre v Maas. Namur je zelo važno križišče petero železničnih prog v smeri proti Bruslju, Lüttichu, Luksenburgu, Charleville in Charlervi in je glavna železniška postaja zelo važnih prog Kolin—Pariz in Bruselj—Luksenburg. Namur je močna belgijska trdnjava; njene utrdbe obstoje iz citadele, ki se nahaja v sredini mesta in iz 9 predutrdb. Mesto je sedež namurskih škofov. Znamenito je vsled več krasnih in znamenito važnih cerkva, kot: Lupus-cerkev, katero so zgradili v 17. stoletju jezuitje, katedrala, v kateri počiva Don Juan d' Avstria, zmagovalec Turkov v pomorski bitki pri Lepantu, velikanska cerkev Notre Dame (Marijina cerkev) itd. Namur šteje kakih 40.000 prebivalcev. Ima zelo živahno industrijo in trgovino. V okolici Namur se nahaja več bogatih premogovnikov in rudnikov za železo. Mesto je bilo že v 15. stoletju močno utrjeno. Sedanje utrdbe so pa pričeli graditi še-le l. 1866.

* * *

Zavzetje trdnjave Namur je v strategičnem (vojaškem) oziru velikanske važnosti. Čeprav bi mesto ne moglo zabraniti prodiranja nemške armade čez reko Maas—Sambre ob francosko-belgijski meji v srce Francije proti Parizu, je sedaj z zavzetjem te trdnjave odstranjena vsaka, tudi najmanjša ovira. Mesto Namur je oddaljeno od Pariza 260 kilometrov. Krajevne razmere na južno-vzhodni strani mesta so za uspešno prodiranje v Francijo zelo ugodne.

V Parizu se boje.

Preko Rima prihaja iz Pariza vest, da navdaja prebivalstvo v Parizu strah, ker je večina Parižanov prepričana, da bodo Nemci Pariz Obkolili. Vse se zalaga z živili. Trgovine z mešanim blagom so večjidel razprodale vse svoje zaloge. Odkar se je izvedelo za zavzetje Lütticha, se ljudje kar tepo za živila. Dogajajo se prizori kakor l. 1870. Neka italijanska trgovina salam je prodala zadnje dni toliko blaga, kakor sicer ne v dveh letih. Mnogo trgovcev je moralo zapreti svoje trgovine za tako dolgo, da dobe nove zaloge. Pri tem so cene blagu poskočile dostikrat na štirikratno ceno in pri kupovanju si draže še kupci sami blago. Občina je nasproti temu brez moči. Ustanovil se je pod vojaškim vodstvom poseben odbor, ki skrbi za živila. Kljub temu, da oblasti neprestano zatrjujejo, da ni nevarnosti, da bi zmanjkalo živil, se prebivalstvo ne da pomiriti. Ljudje so spoznali lažnjivost vladnih poročil iz poročil o vojni in oblastim ne verjamejo ničesar več.

Avstrija proti Japonski.

Ker je med Nemčijo in Japonsko nastalo vojno stanje, zato je morala tudi Avstrija kot zvesta zaveznica nastopiti proti Japonski. Japonskemu poslaniku na Dunaju se je dalo slovo, naš pa se je iz Tokia odpoklical. Obenem se je dalo našim ladjam na Daljnem Vzhodu povelje, naj se borijo vzajemno z nemškim brodovjem proti Japonskemu. Izmed večjih avstrijskih ladij se nahaja sedaj v japonskih vodah vojna ladja „Cesarica Elizabeta“.

Napetost med Združenimi državami in Japonsko.

Kodanj, dne 23. avgusta.

Kodanjški list „Politiken“ javlja, da so odposlale severoameriške Združene države oddelek vojnega brodovja na Filipinske otoke. To je migljaj za Japonsko, naj bo pri miru. Razsodni Amerikanci dvomijo, da bi si Japonska upala napasti nemško naselbino Kiaučou, ker bi bila vsled tega Severna Amerika prisiljena, da začne vojsko z Japonci.

Filipinski otoki ležijo v južnem Kitajskem morju in so od l. 1898 severoameriška posest. Prej so bili španska last. Ob Filipinskih otokih imajo Amerikanci najlepšo in najbližjo priliko, da prežijo na Japonsko in se ž njo zgrabijo, ako ne da miru.

Sive uniforme.

Sive uniforme, katere nosijo v sedanji vojski avstrijski in nemški vojaki, se jako dobro obnesejo. Francoski ujetniki namreč pripovedujejo: „Pri Mühlhausnu so prišli Nemci enkrat 15 m blizu do nas in so vse postrelili. Naš poročnik je rekel: „Kje pa so?“ Gledal je skozi daljnogled, a ničesar videl, vse je bilo pač sivo, zemlja in sive uniforme. Mi smo primarširali iz Belforta v starih uniformah, ker še novih nismo dobili.“

† Papež Pij X.

Vsepovsod je vzbudila smrt sv. Očeta Pija X. veliko sočutje in globoko žalost. Vsi vladarji so poslali kardinalskemu zboru v Rim svoje sožalje. Dne 20. t. m. je sv. Oče umrl, v soboto, dne 22. t. m. je bil pogreb v cerkvi sv. Petra. Točno ob 6. uri zvečer se je podal zbor kardinalov s pevci v kapelo sv. zakramenta, da vsprejme zemske ostanke papeža, katere je blagoslovil namestnik patriarha, Cappadelli. Nato je dvignilo 6 duhovnikov v črnih kapucah nosilnico z mrličem ter jo neslo v kapelo, kjer so se nahajale 3 rakve in s škrlatom pogrnjena miza. V kapelici, kjer se je zbralo 22 kardinalov in zastopniki držav, je opravljala papeževa nobelgarda službo. Ob 6. uri 30 minut je dospel sprevod v „Capello del coro“ (tudi v cerkvi sv. Petra). Med tem, ko so zapeli pevci „Miserere“, so položili truplo papeža na mizo. Vse je bilo ginjeno, ko je nato kapiteljski dekan blagoslovil truplo, na kar so razprostrli nad truplom rudeče pogrinjalo in ga nato položili v rakev iz cipresnega lesa. Kapiteljski kancelar je prečital nato v latinskem jeziku sestavljen spis, ki se dostaje po papeževi smrti izvršenih obredov. Monsignore Galli je imel mrtvaški govor. Podnačelnik papeževih palač je nato pokril obraz umrlega papeža z belim pajčolanom. V rakev so nato položili spis, sestavljen glede papeževega pogreba in pa tri svilene mošnjičke, v katerih so se nahajale pod papežem Pijem X. kovane svetinje.

Ob 6. uri 50 minut so dvignili prvo rakev, med tem ko so nobelgarde in palačne straže izkazale vojaško čast. Kardinal komornik Della Volpe, kardinal državni tajnik Merry de Val, kot višji duhovnik bazilike, in pa upravitelj papeževega dvora, Ranuzzi de Bianchi, so zapečatili rakev.

Ob 7. uri 30 minut so zaprli tudi rakev iz cinka in ono iz brestovega lesa. Sprevod se je zopet razvrstil in v spremstvu nobelgardistov so položili rakev na majhen voz. Stražarji bazilike so odpeljali nato voz do oltarja spoznanja vere, od koder so ga spustili z dvigalom v podzemske prostore bazilike. Kardinali so se nato odstranili. Podelil se je vnovič blagoslov, na kar so spustili rakev v začasno grobnico. Ob 8. uri 10 minut je bil obred končan. Vse je bilo globoko ginjeno, mnogoštevilno ljudstvo pa jokalo.

Sv. Oče o avstrijski vojski.

Papežev zdravnik dr. Marchiafalva potrjuje, da je vest o svetovni vojski močno uplivala na zdravje sv. Očeta. Papež je postal zelo žalosten. Prosili so ga od različnih strani, naj vendar s svojim velikim ugledom poskrbi, da se omeji svetovni požar. Na to je sv. Oče doslovno odgovoril: „Cesar Franc Jožef je edini vladar, pri katerem bi lahko posredoval in imel upanje, da kaj dosežem; kajti ta vladar je zvesto udan sv. Stolici Toda ravno pri njem ne morem posredovati, kajti vojska, katero vodi Avstrija, je pravična, zares nad vse pravična.“

Kdaj bo volitev.

Rimski kardinali so sklenili, da se bo vršila volitev novega papeža, kakor je predpisano, deseti dan po smrti dosedanjega papeža. Volitev se torej prične v ponedeljek, dne 31. avgusta.

Avstrijski kardinali odpotujejo v Rim.

Avstro-ogrski kardinali nadškof praški dr. baron Skrbensky, škof vesprimski dr. Hornig, nadškof ostrogonski dr. Černoh in nadškof dunajski dr. Piffl so se zbrali na Dunaju in se dne 23. avgusta skupno odpeljali v Rim. Avstrijska vlada jim je dala posebni vlak na razpolago.

Avstro-ogrska kardinala sta še: dr. Franc Bauer, nadškof olomuški, in Klavdij Franc Vaszary, bivši ostrogonski nadškof. Ker sta oba bolana, ne pojdeta k volitvi. Poljaki tokrat nimajo nobenega kardinala.

Kdo bo papež.

Ljudje ugibajo naprej. Rimski poročevalec dunajske „Reichsposte“ piše: Troje imen je na vseh jezikih. Prvi je kardinal Maffi, nadškof v Pizi. Njegov talent za organizacijo je označil liberalni politik: „Ne more se reči, da se nadškof kaj vmešava,

a povsod se čuti njegova roka.“ Drugi je kardinal Ferrata, član sv. oficija; v političnem oziru je pristaš politike Leona XIII. Na tretjem mestu se imenuje kardinal van Rossum, papežev zastopnik na evharističnem zboru [illegible] zozemec, njegova dežela zavzema v sedanji svetovni vojski nepristransko stališče.

Razne novice.

* **Odhod vojaštva.** Dne 24. avgusta t. l. ob 7. uri zvečer se je zbral mnogoštevilni oddelek našega vojaštva na Stolnem trgu v Mariboru, prav pred knezoškofijsko palačo. Neposredno, preden je odkorakal, da se poda na bojišče, se je zatrobilo povelje „K molitvi“. V tem trenotku se je odprlo osrednje okno palače in premilostni gospod knezoškof so odhajajočim vojščakom trikrat podelili nadpastirski blagoslov, katerega so ti spoštljivo in hvaležno sprejeli. Zbrane množice ljudstva so se, ganjene po tem slovesnem prizoru, udeležile podeljenega blagoslova.

* **Škofov dar za Rudeči križ.** Hipolitski škof dr. Rössler je podaril svoj škofovski prstan in krasno škofovsko verižico — svojo največjo dragocenost — Rudečemu križu. Nosi sedaj prstan in verižico iz navadne kovine.

* **Kaj naj sejamo.** Poljedelsko ministrstvo priporoča: Sejajte, oziroma sadite pred vsem pšenico, rž, krompir in sočivje (stročno sadje), da s temi pridelki spopolnite hrano, ki jo dobivamo od živinoreje in od mlekarstva, ker bode ta pozneje vsled tedanjih zahtevkov vojnega vodstva morebiti deloma v manj obilni meri na razpolago. Sejajte tudi koruzo, če vam podnebje dovoljuje. Pridelovanje koruze se bo v danih razmerah izkazalo kot posebno dobičkanosno.

* **Spravljanje poljskih pridelkov, okraj Maribor.** Okrajno glavarstvo razglaša: Da se omogoči spravljanje letine, je ces. namestnik sporazumno s štajerskim deželnim odborom določil lastne nadzorovalne osebe, in sicer za sodni okraj Maribor okolica ravnatelja deželne sadjarske in vinorejske šole, Fr. Zwifler, za sodni okraj Št. Lenart v Slov. gor. in pa Slovensko Bistrico vinorejskega učitelja Franca Virant. Ti organi imajo izkaznice, izdane od namestništva, in morajo pri izvrševanju njihove službe nositi na levi roki belo-zeleni pas. Vsem županom se ukaže, da nadzorujočim osebam v njihovem področju na vse načine pomagajo. Nadalje se pozivljajo vse komisije za spravljanje pridelkov in vsi posestniki, da izpolnjujejo v polni meri ukaze in nasvete, ki jih dajejo nadzorniki glede spravljanja poljskih pridelkov, da se izognejo prisilnim odredbam ali celo kaznim v smislu minist. odredbe z dne 5. avgusta 1914, drž. zak. št. 200. Opozarja se, da so določeni nadzorovalci vsi pripoznani kot veščaki na polju poljedelstva in se torej prebivalstvo lahko v vseh gospodarskih vprašanjih obrne na iste.

Državna podpora za družine vpoklicancev dela še vedno nekaterim ljudem preglavice. Naj podamo še nekoliko pojasnil. Družine tistih vojakov, ki so v aktivni službi, ne dobijo nič podpore. Dobijo pa podporo družine tistih, katere je vpoklicani vojak s svojim delom preživljal, in sicer od dneva, ko je vsled poziva k vojakom prenehal vpoklicanca zaslužek. — Deležni so podpore: žena, zakonski in nezakonski otroci (otroci dobijo do dneva, ko so osem let stari, le samo polovico; prijavijo naj se pa otroci, ki bodo sedaj rojeni, da se zanje dobi podpora od dneva rojstva), potem vpoklicanca stariši, stari oče in stara mati, sveker in svekra (moževi stariši), tast, tašča (ženini stariši), očem in mačeha (ne pa pastorčad) sestre in bratje; vsi v toliki meri, kolikor jih je vpoklicanec podpiral. Državna podpora je 70 vinarjev na dan za živež in 35 vinarjev za najemščino (ako kdo nima svoje lastne hiše). Podpora ni miloščina za nekatere posebno revne družine, ampak je preskrbnina za tiste svojce, katerih vzdrževanje vsled vpoklica trpi škodo. Družine kapitalistov seveda ne dobe ničesar, ako se izve o njihovih premoženskih razmerah. Kmetje, če imajo tudi precej posestva, ki si pa morajo s svojimi žulji puliti iz zemlje vsakdanji kruh za družino in plačevati še kakšne obresti od dolgov, pa niso kapitalisti, in takih vpoklicancev družine, ki iščejo zdaj tuje pomoči za obdelovanje kmetij, naj se le zglase za podporo in pravilno povedo, koliko je bilo vredno delo vpoklicanca. — Priznati se pa vendar mora, da je ta zakon obrisal že marsikako solzo in da je njegova pomoč prišla zelo naglo.

* **Pobotnice,** ki se rabijo na davkariji pri izplačilu podpor za družine vpoklicanih, se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, 1 izvod stane 2 vin. Dobro bi bilo, če bi si občine te tiskovine skupno naročile.

Toča v brežkem okraju je na Marijin praznik 15. t. m. zjutraj med sv. opravilom padala od Libne čez Zdole in Sromlje do Pišec. Pri Sromljah je škoda največja.

* **Hmeljarjem.** Vodstvo Hmeljarskega društva v Žalcu nasvetuje hmeljarjem: Obrani hmelj posušite pravilno in ga sortirajte tako, kakor to kupec zahteva; skrbno sortiranje je letos bolj potrebno, kakor druga leta. — Dovolj posušeni hmelj dajte po izvežbanih ljudeh skrbno in vestno pobasati v vreče, katere hranite potem na primernem kraju. — Ni ga človeka, kateri bi že danes vedel kaj zanesljivega povedati o bodočih hmeljskih cenah. Društveno vodstvo.

* **Hmelj.** Vreme je bilo v preteklem tednu za hmelj zelo ugodno. V zatečkem hmeljskem okrožju se je splošno pričelo z obiranjem hmelja v ponedeljek, dne 24. avgusta. Delavci prihajajo iz onih industrijskih krajev, v katerih je vsled vojske ustavljeno delo v tovarnah, v tolikem številu, da vseh ne bo mogoče zaposliti. Če bo ostalo vreme vsaj 14 dni tako lepo, bo spravljen pod streho večinoma ves hmelj. Letošnja hmeljska letina bo veliko slabša kakor je bila l. 1912. Ker so začele železnice deloma zopet prevažati zasebno tovorno blago, se je v zadnjih dneh poprodalo, oziroma pokupilo nekaj bal zatečkega lanskega hmelja po 180—200 K za 50 kg. Vse hmeljske zaloge se pošle. Po lanskem nezatečkem hmelju sploh nihče več ne vpraša. Vkljub vojski se bo že v prihodnjem tednu razpečalo nekaj bal hmelja.

V Savinjski dolini bo letošnja hmeljska letina srednje dobra. Zgodnji hmelj je že obran, toda po njem še sedaj nihče ne povprašuje.

Enokronski bankovci. Te dni prideje v promet dvokronski bankovci in kmalu za njimi dobimo še nove bankovce po eno krono.

* **Sv. Jurij** ob Ščavnici. Dne 20. avgusta ob 7. uri zvečer je umrl po dolgi mučni bolezni tukajšnji župnik in duhovni svetovalec Ivan Kunce. Župnikoval je tukaj 27 let. Dne 22. avgusta ga je spremilo k večnemu počitku 32 duhovnikov in nebroj vernikov. Sprevod je vodil vlč. g. dekan ljutomerski, Martin Jurkovič, za slovo je pa govoril rajnemu bivši njegov kaplan, zdaj kaplan ljutomerski, č. g. And. Lovrec. Skrbnemu in priljubljenemu dušnemu pastirju sveti večna luč!

Sv. Jurij ob Ščavnici Zgorelo je dne 10. avgusta kmetu Alojziju Vambergerju v Okoslavcih gospodarsko poslopje z vsem zrnjem in krmo. Zažgal je domači otrok. Mož je kot rezervist pri vojakih. — Ustreljen je bil dne 17. avgusta od gornjeradgonskega orožnika želar Alojzij Klobasa iz Brezja. Na svojem domu se je ustavljal aretaciji in je hotel pobegniti. Obdolžen je bil, da je v Kremplovi gostilni v Črešnjevcih rabil Srbom prijazne izraze. Zapušča pet nedoraslih otrok, žena mu je že umrla pred nekaj leti.

* **Gornje Grušovlje** pri Sv. Petru v Savinjski dolini. Naša vas šteje 25 hiš ter je dala cesarju pri zadnji mobilizaciji 17 fantov in mož, med katerimi se nahajajo 4 četovodje, trije desetniki ter trije poddesetniki. Zares častno število, kajne? — Pomanjkanje moških delavskih moči je pri nas sicer jako občutno, vendar pa gre z božjo pomočjo in z bratsko vzajemnostjo, ki vlada med sosedi, delo nemoteno in pravilno naprej. Sosedje z veseljem pomagajo drug drugemu ter takorekoč tekmujejo med seboj z delom pri sosedih. — Župan g. Trglav je brezplačno pripustil svojo, izvrstno urejeno mlatilnico, sosedom-vaščanom in nekaterim znancem iz občine Polzela skozi 14 dni v uporabo, za kar se mu tem potom izreka prisrčen: Bog plačaj! — V občino Sv. Peter pride za kmetom odkupljene konje za vojno lepa svota 36.000 K. Gosp. župan je radi denarne stiske, katera je po nekod nastala, naprosil vse tiste občane, kateri dobijo za konje denar od države, naj potrebne svote posodijo svojim sosedom, ki se nahajajo v slabem gmotnem položaju. Ta denar se bo uporabil za izplačilo hmeljskim obiralcem.

* **Jurklošter.** Nasprotni listi so večkrat pisali, da občinska blagajna v Jurkloštru ni v redu; neki list je celo trdil, da je v blagajni približno 1100 kron primanjkljaja. Nasprotni možje so se pritoževali in tako je prišlo do revizije blagajne ter pobotnic za več let nazaj. Izkazalo se je, da je vse v popolnem redu, blagajna kakor pisarna. Vse delovanje občinskega urada do 20. avgusta 1914 se je revidiralo in se dokazalo, da preostaja v blagajni za 9 K 11 vin. gotovega denarja. Torej, kaj je s primanjkljajem po 1000 kron? Tako imajo sedaj nasprotniki dolg nos.

* **Jurklošter.** Dne 15. avgusta je umrl v Mrzlem polju najstarejši mož naše župnije, Jožef Vidmar, v starosti 89 let. N. v m. p.!

Pondeljkovo „Stražo“ dobijo samo isti, ki so vposlali 60 vinarjev v ta namen. Glej naznanilo v zadnjem „Gospodarju“.

Zadnja poročila, došla v četrtek 27. avg.

Tridnevna bitka pri Krasniku.

Rusi bežijo.

Poročilo, da so avstrijske čete pri mestu Krasnik na Rusko-Poljskem priborile veliko zmago nad Rusi, je napolnilo srca vseh domoljubnih Avstrijcev z velikim veseljem. Kakor je posneti iz malobesednih uradnih poročil, je trajala bitka cele 3dni in je bila gotovo zelo krvava. Sovražnik je nastopil v moči 200.000 mož in se je z veliko silo ustavljal prodiranju naše armade, a junaštvo naših čet je zlomilo obupni odpor ruske bojne sile. Naša armada je sedaj na potu v Ljublin.

Uradna poročila se glasijo:

Dunaj, dne 26. avgusta.

(Uradno.) Z bojnega polja se poroča, da je trajala bitka pri Krasniku tri dni ter se je končala s popolno zmago avstrijskih čet. Na celi bojni črti, ki je dolga 70 km, so bili Rusi vrženi nazaj. Sovražnik se je v naglem begu umaknil proti Ljublinu.

* * *

200.000 Rusov na bojišču.

Dunaj, dne 26. avgusta.

(Uradno.) Bitke pri Krasniku se je udeležilo, kakor se glase poročila z bojnega polja, 4—5 ruskih vojnih korov, to je približno **200.000 mož.** Ruska bojna črta je segala od Frampola (kjer je stalo desno krilo) do mesta Jožefow ob Visli (levo krilo). Rusi so prodirali z enim korom v smeri od Frampola, z enim od mesta Krasnik, proti naši armadi. Bitka se je končala v nedeljo, dne 23. avgusta. Rusom sta prihitela od severa na pomoč dva nova vojna kora. Ko se je bitka zopet nadaljevala, je bila ruska armada popolnoma razbita. Rusi so bežali proti Ljublinu. Naša kavalerija bežečega sovražnika vstrajno zasleduje.

Pri Višegradu dve srbski diviziji tepeni.

Dunaj, dne 26. avgusta.

Bitke pri Višegradu dne 20. avgusta sta se udeležili 2 srbski diviziji: šumadijska in drinska. V šumadijski diviziji so se udeležili bitke 4 polki infanterije, 1 polk kavalerije in 1 polk artilerije prvega poziva; drinska divizija pa se je borila s 3 polki prvega, drugega in tretjega poziva.

Srbija od juga ločena.

Ker je Srbija še vedno dobivala iz Grčije, čeprav se je Grčija izrekla za nevtralno, živeža in pa streliva, so macedonski Bolgari na drug način poskrbeli, da so ločili Srbijo od hinavske Grčije. Razdjali in pokvarili so železniški tir iz Soluna v Grčijo ter spustili železnične mostove pri Koprülü in Gjewgjelu v zrak. Mnogo vlakov je skočilo s tira, promet je nemogoč.

Srbija nima nobenega ujetnika.

Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je izjavil,: „Niti eden naših ni od Srbov vjet, niti eden naših topov od Srbije zajet“.

Rusi le navidezno zapustili Varšavo.

Krakov, dne 26. avgusta.

Glede usode prebivalstva Varšave so došla semkaj zelo vznemirjujoča poročila. Vojaški poveljnik Varšave je zaukazal, da mora vojaštvo zapustiti Varšavo; storil je to samo navidezno, da bi se prepričal, kakšna čustva bodo zavladala v Varšavi po odhodu vojaštva. Komaj, ko so zapustili ruski vojaki Varšavo, je zavladalo po mestu velikansko veselje, ki pa ni dolgo trajalo. Ruski poveljnik se je zopet vrnil z vojaštvom v mesto. Strahovito je sedaj kaznoval prebivalstvo. Po ulicah teče kri, ječe so prenapolnjene, po mestu se pa klatijo pijani ruski vojaki, ropajo, plenijo in izvršujejo vsa mogoča grozodejstva.

Nemci in Francozi.

Iz nemškega in francoskega tabora prihajajo poročila, da se na nemško-francoskem bojišču bliža zopet velika bitka. Francozi mislijo, da bo večja bitka na črti Charleroi—Thuin—Mons. Nemško poročilo pa se glasi: V čisto kratkem času se bodo velike reči dogodile.

Angleži bi radi uničili avstrijsko mornarico.

Angleški list „Morningpost“ poroča: Prva naloga združene angleške in francoske mornarice (v Sredozemskem morju) je, da uničita avstrijsko mornarico. Ko se bo to zgodilo, potem še preostaja le, da stražita čez Dardanele. Ako je avstrijsko brodovje premagano, potem je združeno brodovje prosto, da izvede svojo nalogo na Vzhodu, a obenem bi pomenila zmaga čez Avstrijo tudi okrepljenje Anglije v Severnem morju.

Ko bi se vse želje izpolnile, potem bi bilo seveda za Angleže in Francoze jako prijetno na svetu. A že naša „Zenta“ je pokazala, kako trd oreh je za vsakega sovražnika avstrijska mornarica.

Rudeči križ.

* **Maribor.** I. Izkaz darov, nabranih od gospe Gizele Weiss pl. Schleussenburg v Mariboru za revne obitelji v vojake poklicanih v političnem okraju okolica Maribor. Izkaz priobčimo v jutrajšnji Straži.

* **Selnica** ob Dravi. Za „Rudeči križ“ so darovali: Župan Hernach 2 K, posestnik Schantl 1 K, posestnik Schantl Gregor 1 K, posestnik Gradischnik Mat. 1 K, posestnik Seifried Jakob 1 K, gdč. Lamprecht Rozina 1 K, posestnik Serschen J. 1 K, Matschek F. 1 K, gospa Schunko 1 K, gdč. Kanzler L. 1.60 K, Kebrič Franc 1 K, gospa Pečar 1 K, gospa Doppler F. 4 K, gostilničar Lipar 3 K, posestnik Hölzl 3 K, gostilničar Krois 5 K, posojilnica 10 K, posestnik Glaser Maks 1 K, c. kr. gendarmerija 3 K, Pečnik 4 K, trgovec Pinter 5 K, trgovec Jagrič 5 K, gospa Tovornik 1 K, Menar 2 K, Werdonig Anton 1 K, H.